

ΣΚΟΠΙΑΝΟΥ ΖΗΤΗΜΑΤΟΣ ΣΥΝΕΧΕΙΑ, ΛΥΣΗ ΚΑΙ ΠΟΙΑ;

*υπό Αθαν. Ε. Καραθανάση**

Προ ημερών στη δημόσια τηλεόραση (ΕΡΤ1) αναπτύχθηκε ένας σοβαρός διάλογος μεταξύ του Υπουργού Εξωτερικών κ. Νίκου Κοτζιά και δημοσιογράφων. Ο υπογράφων το παρόν, ως απλός πολίτης, παρακολουθεί τη δραστηριότητα του Υπουργού Εξωτερικών, ο οποίος ανήκει, με την ομάδα του *Πράττω*, στην πατριωτική Αριστερά και είναι οπαδός της διπλωματικής σχολής Γκρομίνκο, της πάλαι ποτέ Σοβιετικής Ένωσης. Στο μεταξύ, ανοίγω μία παρένθεση, για να σημειώσω το αιφνίδιο ενδιαφέρον της Βρετανίας και της Γαλλίας για τα συμβαίνοντα στα Βαλκάνια και δη τα Δυτικά, όπου τα Σκόπια αποτελούν το επίκεντρο του οικονομολογικού ενδιαφέροντος. Και κλείνω την παρένθεση με τη σημείωση ότι ο δυτικός παράγοντας αδυνατεί να κατανοήσει την εμμονή της Ελλάδας για το ονοματολογικό των Σκοπίων. Στους ξένους διπλωμάτες συνομιλητές μου εξήγησα την ευαισθησία των Ελλήνων για τη Μακεδονία, που είναι αναπόσπαστο και μαρτυρικό τμήμα της σύνολης ελληνικής ιστορίας, για την οποία οι Έλληνες έδωσαν τη ζωή τους για την ελευθερία της. Και είναι σημαντικό τούτο, τους ετόνισα, διότι τέτοιες θυσίες δεν συναντά κανείς στην ευρωπαϊκή, τουλάχιστον, ιστορία.

Επανερχομαι στη συζήτηση του Υπουργού μας με τους δημοσιογράφους στην ΕΡΤ1. Και γράφω όσα μπόρεσα να αντιληφθώ από τη συζήτηση αυτήν. Στις απαντήσεις του ο κ. Ν. Κοτζιάς άφησε να εννοηθεί, εμμέσως, πλην σαφώς, ότι ο Νίμιτς θα μεταφέρει στην κυβέρνηση των Σκοπίων τις προτάσεις μας, ότι δηλ. οφείλουν οι Σκοπιοί να καταργήσουν τις αλυτρωτικές τους βλέψεις, τα σχολικά τους εγχειρίδια να καταργήσουν τον ψευδομακεδονισμό τους, να αποκαθελώσουν τα κιτς αγάλματα κ.α. Από την άλλη, η ελληνική πλευρά επίσης, ζητεί την αλλαγή των τριών άρθρων του Συντάγματος των Σκοπίων, όπου το βασικό, εν προκειμένω, είναι να αλλάξουν την ψευδώνυμη συνταγματική τους ονομασία, το «Μακεδονία» δηλαδή. Αντιλαμβάνεται κανείς ότι είναι μάλλον βέβαιο ότι θα απορρίψουν το αίτημά μας αυτό, καθόσον ανθίσταται σε μian τέτοια προοπτική ο «μακεδονιστής» Πρόεδρος Ιβάνωφ, η ισχυρή αντιπολίτευση VMRO του Γκρούεφσκι, ένα τμήμα του σκοπιανού λαού, που έχει επί τρεις γενεές γαλουχηθεί με τον «Μακεδονισμό» του. Το πολύ – πολύ η σημερινή κυβέρνηση του Ζάεφ να υποσχεθεί αναθεώρηση των άρθρων αυτών για το μέλλον, που σημαίνει ότι εισερχόμενα τα Σκόπια στο ΝΑΤΟ τον Ιούνιο, ούτε σκέψη από πλευράς τους θα υπάρχει για την υποσχεθείσα αναθεώρηση. Ακούγεται ότι η πρόταση Νίμιτς, αναφορικά με το όνομα, είναι ότι αυτό θα εκφέρεται στα σλαβικά, που και η περίπτωση αυτή περιέχει δυσκολίες, γιατί στο ΝΑΤΟ θα χρησιμοποιούν τη συνταγματική ψευδωνυμία τους και το όνομα στα σλαβικά μόνο για διεθνή χρήση, π.χ. σε διεθνείς οργανισμούς, όπως ο ΟΗΕ. Ως προς αυτό, είναι άγνωστο αν οι γείτονές μας το δεχθούν, ενώ μάλιστα επαπειλείται και δημοψήφισμα και δεν αντέδρασε ακόμη ο ισχυρός αλβανικός παράγων των Σκοπίων και κυβερνητικός εταίρος του Ζάεφ.

* Ομότ. Καθηγητής Α.Π.Θ., Πρόεδρος Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών.

Από τα λεγόμενα του κ. Ν. Κοτζιά στην ίδια συζήτηση στην ΕΡΤ1, αν καλώς τα ερμηνεύω, μένουν σε εκκρεμότητα η «μακεδονική ταυτότητα» και η «μακεδονική γλώσσα». Προφανώς ο κ. Υπουργός δίδει βαρύτητα στο ονοματολογικό, γιατί τόνισε ότι η «μακεδονική γλώσσα», θα επιμένουν οι Σκοπιανοί, να μη περιληφθεί στη συμφωνία. Τι θα πει δηλ. «μακεδονική γλώσσα», αυτό το παρακλάδι της βουλγαρικής που περιέχει μάλιστα ένα πλήθος ελληνικών λέξεων, όπως έδειξε ο αείμνηστος καθηγητής μας Νικ. Ανδριώτης στο κλασικό έργο του *Το Ομόσπονδο Κράτος των Σκοπίων και η γλώσσα του*, Θεσσαλονίκη 1960 και στην αγγλική, έκδ. 1957. Έργο επιστημονικό που εκθέτει αντικειμενικά την αλήθεια του παρόντος και της ιστορίας, σαν δάσκαλος που είναι, όπως ο ίδιος γράφει στον Πρόλόγό του. Χώρια που Σέρβοι και Βούλγαροι ερίζουν ότι το σκοπιανό ιδίωμα είναι παρακλάδι της σερβικής ή βουλγαρικής αντίστοιχα. Σε ανύποπτο χρόνο, ο σοφός Δάσκαλος της Γλωσσολογίας Ανδριώτης έγραφε ότι για κάθε αντικειμενικό κριτή «το πιο ασκανδάλιστο, προσφύεστερο και πλησιέστερο προς την αλήθεια όνομα είναι το *σλαβικό ιδίωμα του κράτους των Σκοπίων*». Οι Βούλγαροι, άλλωστε, που εκ των πρώτων ανεγνώρισαν τα Σκόπια ως Μακεδονία, έθεσαν ως όρο να μη χρησιμοποιούν τις λέξεις «μακεδονική γλώσσα», αφού, κατ' αυτούς, η «μακεδονική γλώσσα» είναι βουλγαρική. Ο Υπουργός κ. Ν. Κοτζιάς για τη λεγόμενη «μακεδονική εθνότητα», αν δηλ. θα συζητηθεί ή αν θα ζητηθεί από ελληνικής πλευράς η κατάργηση αυτής της εκφοράς, απέφυγε να απαντήσει. Κορυφαίο, ωστόσο ζήτημα. Απάντησε επ' αυτού ο αμφιλεγόμενος μεσολαβητής Νίμιτς, στη Νέα Υόρκη ακόμη ευρισκόμενος, και πριν αρχίσει τα ταξίδια του στην Αθήνα και τα Σκόπια. Είπε ο Νίμιτς σε Σκοπιανή δημοσιογράφο ότι «οι Σκοπιανοί εδώ και 25 χρόνια (το ορθό 27), έχετε σχηματίσει τη δική σας εθνική ταυτότητα...». Αγνοεί ή αποκρύπτει ότι μόλις το 1945 ο Τίτο, στα πλαίσια των σχεδίων της καθόδου του στο Αιγαίο, ονόμασε τους κατοίκους των Σκοπίων «Μακεδόνες». Το 1945 είναι το έτος βαπτίσεώς τους ως «Μακεδόνων», με τα γνωστά ως σήμερα αποτελέσματα. Θα γνωρίζει, ασφαλώς, ο Νίμιτς ότι πάνω από 130.000 Σκοπιανών, το 10% δηλ., έχουν δηλώσει τα τρία τελευταία χρόνια Βούλγαροι. Και ιδού τώρα που ο Υπεξ. των Σκοπίων, πάντα αδιάλλακτος και προκλητικός, ξεπερνά τα όρια της ανοχής των Μακεδόνων και όλων των Ελλήνων. Έτσι, μιλώντας την 1 Φεβρ. και έχοντας δίπλα του τον Νίμιτς τόνισε ότι δεν υπάρχει διαπραγματεύση για αλλαγή στην εθνικότητα, τη γλώσσα και την ταυτότητά τους. Δηλαδή έχουν «μακεδονική ταυτότητα», «μακεδονική γλώσσα» και άλλα ηχηρά. Διερωτάται κανείς κ. Υπουργέ, εμείς οι Έλληνες θα περιορισθούμε να διαπραγματευόμαστε μόνον στο όνομα και θα τους δώσουμε «μακεδονική» ταυτότητα και γλώσσα, αμφοτέρα ψευδή; Σημειωτέον ότι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας κ. Προκόπης Παυλόπουλος απευθυνόμενος σε αξιωματούχους μας στη Λάρισα, μόλις προχθές, δήλωσε ότι για να γίνουν δεκτά τα Σκόπια στο ΝΑΤΟ και την Ευρωπαϊκή Ένωση οφείλουν «να επιφέρουν όλες εκείνες τις μεταβολές στην έννομη τάξη, αρχής γενομένης από του Συντάγματος, ώστε να εκλείψουν όλα τα ίχνη του αλυτρωτισμού» και ό,τι άλλο έχει σχέση «προς τις ψευδείς εντυπώσεις περί εθνοτήτων και τις ψευδείς εντυπώσεις περί γλώσσας». Ο Πρόεδρος ήταν σαφέστατος και έστειλε το μήνυμά του σε πολλούς αποδέκτες.

Η Βουλγαρία караδοкеί να ενσωματώσει τα Σκόπια και τούτο δηλώνει η συνεργασία των δύο χωρών για κοινή ιστορία, κοινούς εθνικούς αγώνες, ήρωες κ.λπ. Και από κοντά το Βουλγαρικό Πατριαρχείο να έχει αναλάβει υπό την προστασία του τη σχισματική «μακεδονική» εκκλησία. Και στο βάθος ο νεοθωμανισμός του Ερντογάν, ο αλβανικός εθνικισμός, το όψιμο ενδιαφέρον Αγγλογάλλων, η παραδοσιακή ρωσική επιρροή στη Σερβία.

Επισημείωση: Σε κείμενο τιτλοφορούμενο Γκρρτζς, Σρρπ, κ.λπ., δημοσιογράφος της Καθημερινής, την 28/1, με αφορμή αφήγηση του λοχία Κωστούλα, που είναι ο ίδιος ο Στράτης Μυριβήλης, στο γνωστό αντιπολεμικό του έργο *Η Ζωή εν Τάφω*, προσπαθεί να μας πείσει ότι υπάρχουν στα Σκόπια «Μακεδόνες». Δεν ανεζήτησε, όμως, ο καλός δημοσιογράφος ποίοι είναι αυτοί οι «Μακεδόνες» του, μες από την Ιστορία και τις πηγές της. Ας συμβουλευθεί το μνημονευθέν έργο του Ν. Ανδριώτη, σσ. 10-15 και τον Ιω. Ταρνανίδη, *Στα βόρεια της Μακεδονίας*, εκδ. αφών Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 1992, 97-109. Επ' αυτού ελπίζω να μου δοθεί η ευκαιρία να γράψω την ερχόμενη Πέμπτη.

Ο Υπέξ. κ. Ν. Κοτζιάς συχνά λέγει ότι η Ιστορία πρέπει να διδάσκεται μόνο στο σχολείο. Θα γνωρίζει ασφαλώς ότι είναι π ο λ ύ τ ι μ η και στις διαπραγματεύσεις.